

Załącznik do Regulaminy Odznaki Krajoznawczej PTTK „Twierdza Kłodzko”

Twierdzę Kłodzko wzniesiono w miejscu dawnego zamku, który królował nad stolicą hrabstwa. Wzmianki o murowanej, kamiennej warowni pochodzą z początku XIV wieku, ale wiadomo, że wzniesiono ją na miejscu o wiele starszych, wspominanych w stuleciu XI fortyfikacji. I to właśnie ten gród warowny dał początek jednemu z najstarszych i niegdyś najważniejszych politycznie i gospodarczo miast obecnego województwa dolnośląskiego (dawniej Śląsk kończył się w okolicach Barda, o Kłodzku nigdy nie mówiono, że leży w jego granicach).

Kłodzki zamek został gruntownie przebudowany w 1577 roku przez Lorenza Krishke. Wiadomo również, że pięćdziesiąt lat później zawaliła się wieża zamkowa. W latach 1680-1702 na miejscu zamku Austriacy wybudowali potężną twierdzę, którą po zajęciu tych ziem przez Prusy Fryderyk II uczynił jeszcze silniejszą. Wspomnijmy, że w 1807 roku bezskutecznie oblegały ją wojska Napoleona. W czasie II wojny światowej był tu obóz jeniecki.

Twierdza jest jednym z najważniejszych obiektów architektury militarnej w Europie, a na pewno czołowym w Polsce. Wraz z częścią podziemi są udostępniana zwiedzają

Twierdza zbudowana została w okresie XVII i XVIII wieku i w okresie nowożytności oraz w wiekach XIX i XX stanowiła bardzo znaczący element obronny niemal w każdej wojnie prowadzonej przez nasz kraj.

Cała budowla wojenna zajmuje obszar aż 30 hektarów, która podzielona jest na poszczególne sektory.

Twierdza Kłodzka składa się więc z: twierdzy głównej, fortu posiłkowego nazywanego Owczą Górą, miejskich obwarowań, które w części zachowały się do dzisiejszych czasów, a także umocnień polowych, znajdujących poza obrębem starego miasta kłodzkiego.

Obiekty które należało by zwiedzić na odznakę w stopniu srebrnym, są wymienione w punktach od 1 -28 Planu Twierdzy Głównej. Autorzy regulaminu odznaki mają na uwadze niedostępność wymienionych elementów fortyfikacji, dlatego też niedostępne fortyfikacje należy krótko opisać lub potwierdzić wykonaną fotografią.

Obiekty które należy zwiedzić na odznakę w stopniu złotym: Fort Owcza Góra- Korona Niska, Korona Wysoka, Czerwone Koszary, Białe Koszary, pozostałości Bramy Górnej oraz studni.

Plan Twierdzy Głównej w Kłodzku

1. Zamek Górny
2. Zamek Dolny
3. Kolegiata z klasztorem
4. Mury miejskie
5. Basteje: górna i dolna
6. Szaniec św. Floriana
7. Szaniec krzyżowy
8. Bateria kazamatowa
9. Donjon
10. Wielki Kleszcz
11. Rawelin Polny
12. Rawelin Jabłonka
13. Bastion Wacław
14. Bastion Ludmiła
15. Bastion Jabłonka
16. Bastion Dzwonnik
17. Bastion Alarmowy
18. Bastion Niski
19. Bastion Widokowy
20. Bastion Wysoki
21. Słoniczko podzamcza
22. Półbastion i Słoniczko Orzeł
23. Wysoki Redan
24. Kleszcz Tumski
25. Mały Kleszcz
26. Reduta Orzeł
27. Przeciwstraż - piaszcz
28. Reduta Żuraw

